

Posvetovanja EESO o prihodnosti Evrope

Evropski ekonomsko-socialni odbor

Posvetovanja EESO o prihodnosti Evrope

Predsednik Evropskega ekonomsko-socialnega odbora izroča predsedniku Evropske komisije povzetek nacionalnih posvetovanj, plenarno zasedanje 21. septembra 2017.

Kaj je bela knjiga o prihodnosti Evrope?

Bela knjiga o prihodnosti Evrope, ki je bila napovedana v govoru o stanju Unije leta 2016, je pobuda Evropske komisije. To je bil njen prispevek k srečanju na vrhu v Rimu 25. marca 2017 ob šestdeseti obletnici Rimskih pogodb, na katerem je Evropska unija pregledala svoje dosežke v zadnjih šestih desetletjih ter razmislila o prihodnosti.

Predsednik Evropske komisije je v njej predstavil glavne izzive in priložnosti za EU v prihodnjih desetih letih. Predstavil je pet možnih scenarijev razvoja Unije do leta 2025 glede na to, kako se bo odzvala na te izzive in katere priložnosti bo izkoristila:

- scenarij 1: tako kot doslej;
- scenarij 2: samo enotni trg;

- scenarij 3: tisti, ki hočejo več, storijo več;
- scenarij 4: storiti manj, a učinkoviteje;
- scenarij 5: storiti veliko več skupaj.

Belo knjigo dopolnjujejo dokumenti z razmislekom o temah, kot so socialna razsežnost Evrope, globalizacija, poglobitev ekonomske in monetarne unije, prihodnost obrambe Unije ter prihodnost financ EU.

Razprave, ki potekajo v Bruslju in državah članicah, bi morale privedi do skupnega oblikovanja načrta, vizije in poti naprej, ki bi bili predstavljeni državljanom pred volitvami v Evropski parlament, načrtovanimi za junij 2019. Bela knjiga torej pomeni začetek večinoma skupnega in decentraliziranega postopka, na koncu katerega bodo evropski državljani odločali o svoji prihodnosti. Da bi spodbudili razpravo, je Evropska komisija predlagala,

da bi v nacionalnih parlamentih, mestih in regijah po vsej EU organizirali vrsto razprav o prihodnosti Evrope, v katerih naj bi sodelovala tudi Evropski ekonomsko-socialni odbor in Evropski odbor regij.

Vloga Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO)

Predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker je 4. aprila 2017 predsednika Evropskega ekonomsko-socialnega odbora Georgesa Dassisa zaprosil za raziskovalno mnenje. Poleg tega je EESO zaprosil, naj predstavi ideje in prednostne naloge evropske civilne družbe v zvezi s prihodnjim razvojem Unije.

EESO je nato izbral izvirno metodo posvetovanja, ki je temeljila predvsem na vključitvi civilne družbe iz posameznih držav članic in ne njihovih predstavnikov v Bruslju. Poleg tega je želel EESO zagotoviti uravnoteženo zastopanost različnih delov evropske civilne družbe. Cilj posvetovanj, ki so jih vodili trije člani EESO, je bil spodbuditi sodelovanje ključnih akterjev v obliki, prilagojeni kulturam posameznih držav (delavnice, konference).

V državah članicah je bilo med 4. majem in 9. junijem 2017 organiziranih 27 nacionalnih posvetovanj, razprav pa so se udeležili 1003 predstavniki organizacij civilne družbe. Nato so bila pripravljena poročila o nacionalnih razpravah, ki so se zbrala in v prvi vrsti predložila predsedniku Evropske komisije in poslancem, ki so se udeležili medparlamentarne seje 11. oktobra 2017 na temo prihodnosti Evrope.

Resolucija EESO o **beli knjigi Komisije o prihodnosti Evrope in širše** je bila sprejeta na plenarnem zasedanju 6. julija 2017.

Civilni družbi in državljanom so na voljo vsi dokumenti (<https://www.eesc.europa.eu/sl/node/52229>).

Sedemindvajset nacionalnih posvetovanj

EESO je izvedel posvetovanja v 27 državah članicah: Nemčiji (DE), Avstriji (AT), Belgiji (BE), Bolgariji (BU), Cipru (CY), Hrvaški (HR), Danski (DK), Španiji (ES), Estoniji (EE), Finski (FI), Franciji (FR), Grčiji (EL), Madžarski (HU), Irski (IE), Italiji (IT), Latviji (LV), Litvi (LT), Luksemburgu (LU), Malti (MT), Nizozemski (NL), Poljski (PL), Portugalski (PT), Češki republiki (CZ), Romuniji (RO), Sloveniji (SI), Slovaški (SK) in Švedski (SE).

V obliki odgovorov na vprašanja, ki jih je pripravil EESO, so bile v okviru posvetovanj zbrane konkretne informacije.

1. Kateri izmed petih scenarijev, predstavljenih v beli knjigi, je po vašem mnenju najprimernejši odziv na notranje in zunanje izzive, s katerimi se sooča EU, in zakaj?

Evropska civilna družba ima izkušnje z izzivi, s katerimi se spoprijema Evropska unija. Čeprav se vsi akterji na splošno strinjajo, da metoda, ki jo je izbrala Evropska komisija, obravnava eksistencialno vprašanje, civilna družba nad petimi predlaganimi scenariji ne kaže pretiranega navdušenja. Pomisleke imajo številne države članice (DE, CY, DK, EE, FI, HU, IE, IT, LV, LU, NL, SI, SE), vendarle pa trije scenariji vzbujajo zanimanje in razpravo: tisti, ki hočejo več, storijo več (scenarij 3), storiti manj, a učinkoviteje (scenarij 4) in storiti veliko več skupaj (scenarij 5). Po drugi strani pa scenarija tako kot doslej (scenarij 1) in samo enotni trg (scenarij 2) nista vzbudila velikega zanimanja in se ne zdita zaželeni (NL, PL).

Če pogledamo podrobneje, je scenarij 3 dobro sprejet, saj je bil ocenjen kot izvedljiv in potreben (CY, DK, ES, EE, FI), scenarij 4 je bil ocenjen kot zanimiv (DK, CY, EE), vendar na splošno ne dovolj

usklajen, da bi ga lahko resno upoštevali, scenarij 5 pa je možnost, o kateri se je največ razpravljalo, čeprav ni bila vedno ocenjena kot izvedljiva (BE, BG, CY, FI, PL). Slednji vzbuja tudi največ navdušenja (EL, ES, LV, LT, RO), saj predlaga najbolj dovršeno obliko EU.

2. Ali bi bil možen in bolj zaželen kakšen drug scenarij, ki ni naveden? Če da, zakaj? Kako je po vašem mnenju mogoče krepiti zaupanje v Unijo?

Zdi se, da scenariji, ki jih je predlagala civilna družba, izpolnjujejo pričakovanja glede evropskega povezovanja, saj omogočajo oblikovanje načel in ukrepov politike, ki bi sestavljali alternativni scenarij. Na eni strani vrednote, kot so socialna pravičnost, razvoj evropske identitete, humanizem, vzajemnost (CY, EL, FR, SE) ali trajnost (HR, HU), odražajo načela, na katerih temelji evropski projekt, na drugi strani pa ukrepi politike za poglobitev notranjega trga (BG, NL, CZ), monetarne unije (BG, RO, CZ) in socialne razsežnosti (BG, ES, HU, IT, LV, LT, CZ, SK) izrisujejo nov scenarij.

Hkrati številni akterji civilne družbe pričakujejo, da bo Komisija predlagala šesti scenarij, ki bi združeval vse predlagane možnosti (scenarija 4 in 5 v Bolgariji, 3 in 4 na Madžarskem in v Luksemburgu ter 5 in 3 na Poljskem). Nazadnje, federalizacijo EU, ki se sicer redko omenja, bi morala spremljati varovala (HR, SI).

V zvezi s krepitvijo zaupanja je zanimivo, da imata nemška in grška civilna družba podoben pogled na trenutne ovire za kolektivna pogajanja v Grčiji.

3. Ali sta potrebni večja prepoznavnost Evropske unije in boljše komuniciranje o njej? Na kakšen način?

Po mnenju civilne družbe vodilni nacionalni politiki prepogosto omalovažujejo

EU (EL, FI, LU, MT, CZ, PL, SK). Prepoznavnost EU je mogoče povečati predvsem z njeno boljšo podobo. Komunikacijo, ki temelji na pozitivni podobi (FR, IE), bi tako na primer lahko podkrepili s projekti, ki jih financira EU (DE). Poleg tega ne gre več za naslavljanje nekaj skupin, ki jih EU zanima, temveč je treba prizadevanja usmeriti v državljane (AT, FI, FR), mlade (BG, CY), tudi šolarje (LT, PL, PT), ter državljane, ki nasprotujejo ideji o EU (FR).

Boljša komunikacija bo temeljila na kakovostnih informacijah in preglednem sprejemanju odločitev (HR, ES, NL), na nepristranskih medijih (CZ) ter na bolj uravnoteženi komunikaciji, v okviru katere bo EU priznala svoje slabosti in pomanjkljivosti (SE).

Posvetovanje EESO je primer komunikacije o prihodnosti EU. Zato bi morala evropska civilna družba prevzeti pomembnejšo vlogo (EL, HU, IT, SI, SE), zlasti če želi povečati svojo prepoznavnost.

4. Ali so omenjena politična področja dovolj celovita in ponazorjena? Kako bi jih razvrstili po pomembnosti? Ali kakšno pomembno politično področje ni omenjeno ali dovolj poudarjeno? Če da, katero? Kateri izmed petih scenarijev bi bil najbolj primeren za njegov razvoj?

Civilna družba je večinoma soglasna glede dveh točk, in sicer da pet predlaganih scenarijev ne vključuje socialne razsežnosti (DE, AT, BG, CY, DK, EE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, CZ, RO, SI, SE) in da se v njih ne upošteva trajnostni razvoj (HR, FR, SI, CZ, NL, LV, IE, HU), ki ga je EU obljubila lokalnim prebivalcem in mednarodnim partnerjem.

Posamezna navedena področja ukrepovanja vzbujajo pomisleke v državah članicah. Grčija, Italija, Latvija, Litva, Češka

republika in Romunija na primer navajajo skupno zunanjo in varnostno politiko (SZVP) ter mir. Civilna družba v Bolgariji, na Finskem, v Grčiji, Litvi in Romuniji omenja ekonomsko in monetarno unijo (EMU). Podobno civilna družba v Nemčiji, na Hrvaškem, na Finskem in v Franciji pozorno spremlja pristojnosti EU za trgovinsko politiko.

Civilna družba odgovornim politikom zastavlja vprašanja o temah, ki bi lahko zagotovile večjo usklajenost evropskih politik, zlasti na gospodarskem (davčna ureditev in konkurenčnost, predvsem industrijska) in socialnem področju (mladi, socialne naložbe).

5. Kar zadeva „pot naprej“, kako naj bi strukturirali „razprave o prihodnosti Evrope, in sicer v evropskih nacionalnih parlamentih, mestih in regijah“? Kakšno vlogo naj bi pri „poti naprej“ imela organizirana civilna družba in kako naj bi jo opravljala?

Za številne organizacije pot naprej pomeni nadaljnja posvetovanja in njihovo razširitev na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni (FR, EL, IE, MT, RO, SU). Poleg tega bi imele razprave še večji pomen, če bi bili vanje sistematično vključeni socialni partnerji (BE, HU, SK), sektorji in gospodarske dejavnosti ter če bi se jim namenilo več pozornosti v medijih (EL). Zelo pomembno vlogo imajo nacionalni parlamenti (BG) ter ekonomsko-socialni sveti držav članic (FR, PT), kot dokazuje delo, ki sta ga v zvezi s prihodnostjo Evrope že opravila francoski in portugalski svet, ki sta mandat prevzela julija in septembra 2017.

Organizirana evropska civilna družba meni, da že ima pionirsko vlogo na tem področju, zato bi morala biti sistematično vključena v pomembnejše razprave o prihodnosti EU (AT, FI, SI). Nekatere

organizacije pozivajo tudi k obravnavanju podrobnejših tematik (FR). Menijo tudi, da je pomanjkanje obveščenosti, nad katerim se pritožujejo državljani (AT, EL), mogoče rešiti s tesnejšim sodelovanjem med različnimi deli civilne družbe in boljšo komunikacijo.

6. Kakšna so vaša posebna pričakovanja glede izida posvetovanja?

Evropska civilna družba pričakuje, da bo Evropska komisija upoštevala njena priporočila, na primer v govoru o stanju Unije (september 2017), pa tudi v nadaljnjih nacionalnih razpravah. Nekateri sodelujoči pa so izrazili dvome, da bi lahko posvetovanja civilne družbe vplivala na odločitve na evropski ravni (EL). Da bi odpravili te dvome, je bila Komisija pozvana, naj jasno pojasni, kako namerava spremljati rezultate posvetovanj EESO (IE).

V vseh državah so bila izražena velika pričakovanja, da bodo sprejete konkretne odločitve in oprijemljivi ukrepi (DK, FR, LU), ki bodo temeljili na realnih in uresničljivih ciljih (BE, LU, MT) ter bodo oblikovani na podlagi dobro premišljenih politik (NL), in sicer v prvi vrsti na področjih ekonomske in monetarne unije, stebra socialnih pravic in zaposlovanja (LT, PL, PT). V drugih državah menijo, da potrditev evropskega projekta temelji na blaginji narodov (EL) in poenostavljeni komunikaciji.

7. Kako bi bilo mogoče okrepiti vlogo državljanov pri oblikovanju prihodnosti Evrope?

Dravljani so lahko zdaj vključeni bolj, kot so bili v preteklosti. V večini držav (DE, HR, CY, FI, FR, EL, LV, MT, CZ) menijo, da je bistvenega pomena večje sodelovanje državljanov. Zlasti pomembno se zdi sodelovanje mladih. Poleg tega bi morala sodelovanje državljanov spodbujati civil-

na družba, ki je zadolžena za organizacijo nacionalnih, regionalnih ali lokalnih javnih posvetovanj (BE, FR, LT, LU, PL).

Priporočila se med drugim nanašajo na dejstvo, da bi bilo treba v celoti izvajati člen 11(2) Pogodbe o Evropski uniji (PEU)¹. Dolgoročno bi bilo treba vzpostaviti tudi kampanjo ozaveščanja državljanov o EU.

Omenjena je tudi institucionalna razsežnost EU. Poleg potrebne preglednosti, ki jo državljanji vidijo kot demokratično zagotovilo, se pogosto porajajo vprašanja, ali je EU zmožna izvajati decentralizirane ukrepe, da bi ozaveščala o pomembnih razpravah, na primer o prihodnosti Evrope.

Sklepi posvetovanj

Nacionalna posvetovanja so spodbudila razprave, prispevala k resoluciji EESO ter razkrila številna zanimiva vprašanja:

- Zanimanja za različne scenarije ali zavrnitve scenarijev ni mogoče povezati z geografsko lego držav, na primer da bi bile razvidne razlike med severnimi in južnimi državami ali vzhodnimi in zahodnimi državami.
- Povsod po EU so mreže organizacij sodelovale pri razpravah o tej temi in celo predlagale štiri scenarije.
- Pojavlja se zamisel o šestem scenariju, zlasti v odgovorih na vprašanji 4 in 6.

¹ Člen 11(2) določa, da „institucije vzdržujejo odprt, pregleden in reden dialog s predstavniškimi združenji in civilno družbo“.

Evropski ekonomsko-socialni odbor

RESOLUCIJA

Bela knjiga Komisije o prihodnosti Evrope in širše

Stremljenje k skupnemu smislu

Pogled EESO na prihodnost Evrope²

1. Evropska družba in državljani pričakujejo, da bo EU verodostojna, legitimna in odporna. Unija se že več kot desetletje spoprijema s političnimi, gospodarskimi in socialnimi pretresi, ki med državljani vzbujajo malodušje in negotovost. EU potrebuje celovite strategije, s katerimi bo povečala blaginjo svojih državljanov, spodbudila obsežne in trajnostne naložbe, ustvarjalnost in podjetnost, se posvetila vse večjim razlikam med bogatimi in revnimi ter odpravila revščino in neenakomerno porazdelitev bogastva. Sedanje okrevanje gospodarstva nikakor ne sme biti razlog za pasivnost. Ravno nasprotno, EESO poziva, naj se opredelijo premišljeni in usklajeni nadaljnji koraki, da bo mogoče okrepiti zaupanje ter se osredotočiti na oprijemljive rezultate v korist državljanov in na izjemen potencial Evrope.
2. Opustiti je treba napačne predstave. Osrednji cilj mora biti takšna EU, ki je zmožna uresničiti pričakovanja, da bo vsakdo imel popolnoma enake možnosti. Ekonomski, socialni in okoljski dejavniki so tesno povezani. Evropi je treba omogočiti, da se prilagodi korenitim spremembam in hudi svetovni konkurenci ter uspešno sooblikuje globalizacijo v skladu z vrednotami EU.
3. Zvrčanje krivde na Bruselj, ki je bila in še vedno je prepogosta praksa, se mora končati. Nujno je, da se tako nacionalno kot na ravni EU oblikuje skupna zaveza evropskih institucij in množice deležnikov, vključno s socialnimi partnerji in organizacijami civilne družbe. EESO poudarja, da je legitimnost odločitev EU na koncu odvisna od kakovosti demokratičnega procesa.
4. Pot naprej bo uspešna le v primeru, če bo izhajala iz taistega skupnega smisla, ki se je odražal v prepričanosti ustanoviteljev in je pozneje zaznamoval vsak pomemben nadaljnji korak. EU bi morala izkoristiti vse razpoložljive zakonodajne instrumente, smernice, financiranje in oblike sodelovanja, če želi doseči napredek na vseh zelenih ravneh. Kot kažipot naj služi Lizbonska pogodba.

² Resolucija, ki jo je Evropski ekonomsko-socialni odbor sprejel na plenarnem zasedanju 5. julija 2017, je bila pripravljena na zaprosilo predsednika Evropske komisije Jeana-Clauda Junckerja z dne 4. aprila 2017, v katerem je EESO zaprosil, naj na podlagi bele knjige o prihodnosti EU predstavi ideje in prednostne naloge evropske organizirane civilne družbe glede prihodnjega razvoja Evropske unije.

Scenariji iz bele knjige

5. EESO meni, da izbiranje scenarijev³ ni dober način za oblikovanje skupnega smisla ali začrtanje poti naprej. Prvič, Evropa ne stoji na začetku poti, zato bi morala Komisija svoje predloge utemeljevati s poglobljeno analizo zgodovine EU, skupaj z njenimi dosežki in pomanjkljivostmi, kar je dragocen vir za prihodnost. Zaveze, ki so jih države članice sprejele z rimsko izjavo, so dobro in trdno izhodišče⁴. Drugič, pet scenarijev se osredotoča na države članice in medinstitucionalne spremembe, manjka pa neposredna povezava z evropskimi državljani. Poleg tega delujejo umetno.
6. Po mnenju EESO scenarij 1, ki bi ga lahko opisali tudi kot „prebrodimo težave“, ne pride v poštev. Scenarij 5 je za marsikoga zanimiv, vendar zaenkrat ni izvedljiv. Scenarij 2, ki je osredotočen izključno na enotni trg, je precej preozko zastavljen. Scenarij 4 zahteva dogovor med 27 državami članicami, ki bi lahko ohromil EU, spodbudil razhajanje ter ogrozil njene cilje in vrednote. Mehanizmi diferenciranega povezovanja iz scenarija 3, kot je okrepljeno sodelovanje, bi bili lahko koristni instrumenti za premostitev zastojev na nekaterih področjih in za spodbuditev pozitivne dinamike v procesu povezovanja EU. Vendar gre prej za instrumente, s katerimi se dosegajo politični cilji, kot za sam cilj. Čeprav jih je smiselno priporočiti kot način za premostitev ohromelosti ali ovir pri sprejemanju zaželenih zakonodaj EU, pa EESO hkrati poudarja, da je treba v Uniji spodbujati približevanje in se boriti proti razdrobitvi in delitvi. Zato bi moral biti dogovor med vodilnimi oziroma gonilnimi državami vedno odprt za države, ki so pripravljene sodelovati, prevladovati pa bi moral skupen smisel.

Pogled EESO na prihodnost

A. Načini

7. Strateške teme bi bilo treba postaviti na skupno izhodišče, da bi se izognili grožnji Evrope „à la carte“ ali vse večjemu razhajanju. EESO predlaga, da se določijo pogoji za boljše porazdelitev političnih pristojnosti na vseh področjih. To vprašanje je odvisno predvsem od politične volje, zato bi morala biti glavna točka odkrite razprave o prihodnosti.
8. Odpraviti bi morali zakoreninjeno razlikovanje med nacionalno in evropsko ravno. Zaradi skupnih izzivov in prepletenosti okoliščin po vsej celini je potrebno skupno poslanstvo. Zato je treba poleg nacionalnega državljanstva dati veljavo tudi evropskemu. V oblikovanje politik morajo biti vključeni vsi sloji družbe. Cilji bi morali biti skupni, učinek odločitev in politik pa bi bilo treba sistematično ocenjevati na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, da bi pridobili podporo državljanov.
9. Evropski parlament mora prevzeti osrednjo vlogo pri oblikovanju prihodnje usmeritve Evrope. Poleg tega je izredno pomembno, da se spodbuja vključevanje nacionalnih parlamentov in njihova interakcija z EP.

³ Glej Belo knjigo o prihodnosti Evrope, marec 2017.

⁴ Izjava voditeljev 27 držav članic, Evropskega sveta, Evropskega parlamenta in Evropske komisije, sprejeta 25. marca 2017 <http://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2017/03/25-rome-declaration/>

10. Poleg najpomembnejših ciljev morajo države članice sprejeti sporazum o:

- ciljih, instrumentih in skupnih rokih. Najnujnejša je istovrstnost stališč, temelječa na doslednosti, preglednosti, prepoznavnosti, zlasti pa na skupnem komuniciranju;
- zaželeni reformi Sveta, s katero bi zagotovili učinkovitost in preglednost, in tudi o neodvisni Komisiji, kadar gre za zadeve izključne in deljene pristojnosti, pri čemer je močan poudarek na metodi Skupnosti;
- nujnih rednih mehanizmi posvetovanj z vsemi zainteresiranimi stranmi ter pravilnem izvajanju in spoštovanju pravne države.

B. Politike

11. Ne glede na to, kateri scenarij za prihodnost Evrope bo izbran: EESO si želi Evropske unije, ki je povezana in kohezivna. Številne od sedanjih politik so namenjene tesnejšemu povezovanju, kar je dolgoročen proces, ki ga EESO v celoti podpira. Odbor je o skorajda vseh dokaj nedavno podal podrobne pripombe in predloge za prihodnost.

12. Enotni trg je skupaj z vsemi svojimi gospodarskimi in socialnimi vidiki v okviru modela trajnostnega razvoja nepogrešljiv temelj evropskega povezovanja. Omogočati bi moral resnično enake pogoje. Podobno je tudi EMU veljala za odločilen korak naprej, vendar njen ustroj kljub izjemnemu napredku ostaja krhek. EMU je steber prihodnjega razvoja EU, zato jo je nujno treba okrepiti. EESO se zavzema za to, da bi se postopno oblikovala politična unija na podlagi različnih makro- in mikroekonomskih ukrepov in določb ter močne socialne razsežnosti. Za dokončno vzpostavitev EMU so potrebni pravo ekonomsko upravljanje, vključno z upravljanjem finančnega sektorja na ravni EU, urejen potek reform v ustreznih državah članicah in skupen pristop k politikam trga dela. Z boljšim upravljanjem je treba okrepiti temelje, da bodo omogočili več približevanja in solidarnosti v celotnem euroobmočju. Ta proces lahko podpirajo dobro usposobljene javne službe EU. Članice euroobmočja bi morale tesneje sodelovati tudi na drugih področjih.

13. EESO ravno tako poudarja, da sta potrebna bolj usklajeno upravljanje in tesnejše povezovanje ter da se morajo države članice v celoti zavezati:

- usklajeni evropski industrijski politiki, temelječi na poštenih konkurenci, tudi pri odvrčanju od izogibanja davkom, ki mora izhajati iz skupnega pristopa namesto nacionalnega, ko gre za to, da se po vsej Evropi izboljšajo pogoji za spodbujanje konkurenčnosti v socialnem tržnem gospodarstvu ob zavzeti udeležbi vseh deležnikov na podlagi konsenzualnega dialoga, pa tudi za lažje izvajanje naložb (programov) in podporo MSP;
- spodbujanju približevanja v smeri višjih socialnih standardov v navezavi z gospodarskim približevanjem, kar se nanaša na zaposlitve in dosežke na socialnem področju. To bi ob spoštovanju nacionalnih pristojnosti dosegli z uresničevanjem evropskega stebra socialnih pravic;
- ustrezno vodeni energetske uniji, brez katere si ni mogoče predstavljati pravega skupnega trga in energetske varnosti;

- evropski strategiji in zakonodajnemu okviru za boj proti podnebnim spremembam, ki sta usmerjena v prihodnost in temeljita na Pariškem sporazumu ter pomenita prispevek k mednarodnim sporazumom o podnebjju, ter vključevanju agende za trajnostni razvoj do leta 2030 v vse politike EU;
 - enotnemu digitalnemu trgu kot pomembnemu elementu prihodnje konkurenčnosti, ki spodbuja ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, pri čemer je treba hkrati predvideti posledice digitalnega prehoda za zaposlovanje in trge dela;
 - okrepljeni vseevropski strategiji za tehnologijo, raziskave in inovacije;
 - (večstranski) trgovinski politiki, ki bi morala prek preglednih pogajanj privedi do odprtih trgov, socialne vzdržnosti in okoljske trajnosti, obenem pa bi morala poudarjati enakopravnost v trgovinskih odnosih, da bi bilo mogoče v svetu, ki ga vse boj zaznamuje protekcionizem, zavarovati evropske interese;
 - evropski potrošniški politiki kot politiki za državljane.
14. Po mnenju EESO je treba socialna vprašanja in izobraževanje bolj sistematično obravnavati tudi na ravni EU, da bo mogoče poiskati prepričljive rešitve. Za socialno varnost in izobraževanje se največkrat uporablja načelo subsidiarnosti, zato sodita v okvir nacionalne zakonodaje in odločanja, v kar so pogosto dejavno vključeni socialni partnerji. Pri socialnih vprašanjih je treba bolje uporabljati deljeno pristojnost med EU in državami članicami. Glede na velike napetosti na trgih dela, ki so predvsem posledica digitalne revolucije, strukturnih slabosti trgov dela in globalizacije, EESO poziva k jasni zavezanosti Evrope, da bi dosegli več enotnosti pri nekaterih socialnih in delovnih pogojih ter pripomogli k ustvarjanju kakovostnih delovnih mest, pravični mobilnosti in pozitivni zavzetosti državljanov. Poseben poudarek je treba nameniti mladim in brezposelnosti med njimi. Poglavitnega pomena sta vloga socialnih partnerjev in civilne družbe na splošno ter socialni dialog.
15. V EU je potrebnega več gospodarskega in socialnega približevanja. Vendar je treba upoštevati razlike med nacionalnimi gospodarstvi, kulturami in tradicijami socialnih sistemov. EESO poudarja, da EU ne bi smela biti samo opazovalka, ampak bi morala prevzeti odgovornost, ki mora biti dobro opredeljena. Pred določitvijo skupne poti naprej bodo potrebne primerne razprave med socialnimi partnerji (in drugimi deležniki). EESO poleg tega poudarja, da je pomembno učinkovito izvajanje socialnih direktiv EU v državah članicah.
16. Načelo subsidiarnosti se uporablja tudi za izobraževanje; vendar pa sta socialna in gospodarska prihodnost Evrope ter zavzetost državljanov nesporno tesno povezani z najsodobnejšimi sistemi izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh. Prihodnost mlajših generacij je močno odvisna od izobraževanja. Kompetence so ključnega pomena za mlade in za starejše generacije, zato se mora EU dejavno vključiti v sedanji proces modernizacije. Izobraževanje je pomembno tudi za komuniciranje o Evropi: EESO poudarja, da so potrebne informacije in učenje o Evropski uniji v osnovnih in srednjih šolah, zlasti o vrednotah in evropskem državljanstvu.
17. Ponovno je treba uvesti prosto gibanje oseb v schengenskem območju. To samo po sebi pomeni, da je treba skupne meje učinkoviteje nadzorovati. Obenem se je treba boriti proti obžalovanju vrednemu razmahu mednarodnega terorizma, vključno z umori in kibernetiskim kriminalom, ki je za javnost močno zaskrbljujoč. Še bolj kot doslej je potrebno sodelovanje med policijo in sodno vejo oblasti.

18. Ta področja se neposredno nanašajo na zunanjo politiko ter na pereč problem propadajočih držav in državljanskih vojn v evropski soseščini, pa tudi na s tem povezane migracijske tokove, ki trenutno vsa druga evropska vprašanja potiskajo ob stran. EESO močno podpira skupno migracijsko politiko, ki ščiti begunce v skladu z mednarodnim pravom, skupni azilni sistem, ukrepe za boj proti nezakonitim migracijam in trgovini z ljudmi ter spodbujanje zakonitih poti v EU. Iz istih razlogov mora EU navezati resnična partnerstva s sosednjimi državami, zlasti pa mora obuditi pravo evro-sredozemsko politiko.
 19. Evropa se bolj kot kadar koli prej po letu 1945 sooča z izzivom, da sama uredi svoja vprašanja. Zaradi odnosov z Natom in ZDA in za učinkovito skupno evropsko reševanje problemov, ki se pojavljajo v soseščini Evropske unije, je treba nujno poglobiti skupno zunanjo in varnostno politiko EU, ki bo predpogoj za uspešno notranjo in zunanjo varnost.
-

Evropski ekonomsko-socialni odbor

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIE

Za izdajo odgovarja: Enota za obiske in publikacije
EESC-2018-10-SL

www.eesc.europa.eu

© Evropska unija, 2018

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Za kakršno koli uporabo ali reprodukcijo fotografij je treba za dovoljenje prositi neposredno lastnika(-e) avtorskih pravic.

Print:
QE-02-18-051-SK-C
ISBN 978-92-830-3372-1
doi:10.2864/44088

Online:
QE-02-18-051-SK-N
ISBN 978-92-830-4060-6
doi:10.2864/090197

SL